

СОВЕТ ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ул. Чистяково, 10, Верхний Услон,
422570

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ СОВЕТЫ

ул. Чистяково, 10, Верхний Услон,
422570

РЕШЕНИЕ

11.12.2023

с. Верхний Услон

КАРАР

№ 39-542

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының
Түбән Ослан авыл жирлегенең Жирдән файдалану һәм
төзелеш кагыйдәләрән раслау турында

Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 4 өлеше,
32 статьясы, Югары Ослан муниципаль районы Уставы нигезендә, ижтимагый фикер
алышулар беркетмәсен, 04.12.2023 ел № 124 жәмәгатьчелек фикер алышуларының
нәтиҗәләре турында бәяләмәне исәпкә алып,

Югары Ослан муниципаль районы Советы
карап итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Түбән Ослан
авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен күшымталар
нигезендә расларга.

2. Югары Ослан муниципаль районы Советының 2013 елның 02 июлендәге 27-
145 номерлы каары белән расланган Татарстан Республикасы Югары Ослан
муниципаль районы Түбән Ослан авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш
кагыйдәләрен үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми
порталында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында
урнаштырырга.

4. Югары Ослан муниципаль районы Советының икътисади үсеш, экология,
табигый ресурслар һәм жир мәсьәләләре буенча дайми комиссиясенә әлеге
каарның үтәлешен контролльдә тотуны йөкләргә.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М.Г. Зиатдинов

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
"ТҮБӘН ОСЛАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ

1 нче Том

КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

2023 ел

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӘЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм тәзелешләр кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составында текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм тәзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Шәһәр тәзелеше регламентлары.

2. Составында график өлеш:

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләр.

ЭЧТӘЛЕК

КЕРЕШ	6
I ӨЛЕШ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАNU ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ7	
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр	7
Статья 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы	7
Статья 2. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлық булусы	8
Статья 3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең үз көченә керүе	8
Статья 4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылық	8
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр	9
Статья 5. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре	9
Статья 6. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе	9
Статья 7. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	10
Статья 8. Территориаль зоналар	11
Статья 9. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану	11
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану тәрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр	14
Статья 10. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану тәрләрен үзгәрту тәртибе	14
Статья 11. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе	14
Статья 12. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, реконструкцияләүгә рәхсәт бирү тәртибе	16
IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр	18
Статья 13. Территорияне планлаштыру буенча документларга гомуми таләпләр	-
	18
Статья 14. Территорияне планлаштыру документлары тәрләре	19
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр	21
Статья 15. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр	21
Статья 16. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре	21
Статья 17. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	22
Статья 18. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен инч чик параметрларыннан читләшүгә рәхсәт бирү мәсьәләсө буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	23
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр	24
Статья 19. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибө	24
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр	29
Статья 20. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны құчесе мәлкәтнен бердәм дәүләт реестрина керту	29

Статья 21. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар.....	34
Статья 22. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналар	38
Статья 23. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.....	38
III ӨЛЕНЕШ. ШӘНДЕР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ..... ОшибкаА Закладка не определена.	
IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары.....	40
Статья 24. Шәһәр төзелеше регламенты составы.....	40
Статья 25. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары	42
25.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре	42
25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)	44
25.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты	47
25.4. Инженерлық инфраструктурасы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (И) ..	52
25.5. V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (П4).....	54
25.6. Коммуналь-склад объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (КС) ...	55
25.7. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)	57
25.8. Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ4).....	58
25.9. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)	60
25.10. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р3)	61
25.11. Зиратлар урнаштыру зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СН1)	64
Статья 26. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр	65
Статья 27. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	65
Статья 28. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре.....	66
III БҮЛЕК. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү.....	68
Статья 29. Территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	68
29.1. Гомуми нигезләмәләр	68
29.2. Су белән тәэммин иту чыганакларын санитар саклау зоналары	69
29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары	70
29.4. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары.....	73
29.5. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары	74
29.6. Аэрордrom яны территорияләре	75
29.7. Автомобиль юлларының бүләнгән полосалары һәм юл буе полосалары	76
29.8. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары	76
Статья 30. Максус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	78
Статья 31. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	78
IV БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре	79

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) - «Татарстан Республикасының пространство курсәткечләре фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, Россия Федерациясе Су кодексы, «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълумати тәэмин итү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 279 номерлы каравы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләрне әзерләгәндә шулай ук Югары Ослан муниципаль районы һәм «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке норматив хокукый актларының, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгели торган башка документларның нигезләмәләре исәпкә алына.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдәләрне куллану тәртибен һәм аларга жирле үзидарә органнарының гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлары нигезендә үзгәрешләр керту тәртибен билгели, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территорииясен муниципаль берәмлек территорииясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру максатында Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы территорииясен рациональ файдалану шартларын тудыра, шул исәптән жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның ин нәтижәле төрләрен сайлау юлы белән.

I ӨЛЕШ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ һәМ ТӘЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ һәМ ТӘЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре, аларны кертү, билгеләү һәм аларның составы

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның «Тубән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре Югары Ослан муниципаль районаны жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Тубән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) жирдән файдалануны һәм тәзелешне җайга салу системасын көртәләр.

2. Әлеге Кагыйдәләр тубәндәге максатларда эшләнде:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыкли үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал тәзелеш объектларының хокук ияләренең һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэммин итү;
- 4) инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал тәзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

3. Әлеге Кагыйдәләр тубәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- техник регламентлар белән (алар үз көченә көргәнчә - билгеләнгән тәртиптә норматив техник документлар белән - “Техник җайга салу турында” 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

- Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары;

- шәһәр тәзелешен проектлау нормативлары;

- “Тубән Ослан авыл жирлеге” муниципаль берәмлегенең һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның жирдән файдалануны һәм тәзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары белән.

4. Әлеге Кагыйдәләр составына тубәндәге документлар керә:

Текст өлеше:

Кереш:

Том 1. Жирдән файдалану һәм тәзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Шәһәр тәзелеше регламентлары.

График өлеш:

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

Күшымта:

Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.

5. Өлеге Кагыйдәләр Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген кейләүче һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

Статья 2. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы

1. Өлеге Кагыйдәләр, составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык булып тора.

2. Югары Ослан муниципаль районның жирле үзидарә органнары өлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэммин итәләр:

- өлеге Кагыйдәләрне жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек сайтында» урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару (халыкка житкерү);

- территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләр урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясенде жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда өлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлеге тудыру;

- физик һәм юридик затларга өлеге Кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәклө күчермәләрен һәм жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы аларның фрагментларын аерым жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата бирү. Өлеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма сорай буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Статья 3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең үз көченә керүе

Өлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

Статья 4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

Өлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында нигезләмәләр

Статья 5. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Югары Ослан муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. Югары Ослан муниципаль районның (алга таба - муниципаль район Советы) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге жирле үзидарә органы вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

- Районны территориаль планлаштыру документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау.

3. Югары Ослан муниципаль районның (алга таба - муниципаль районның башкарма комитеты) жирле үзидарә башкарма-курсәтмә органы вәкаләтләренә жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә тубәндәгеләр керә:

- Районны территориаль планлаштыру документлары проектларын, районның башка шәһәр төзелеше документларын эшләү һәм раслау өчен аларны гамәлгә кертүне тәэммин итү;

- Район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэммин итүнен мәгълүмат системаларын алып баруны гамәлгә ашыру;

- жир кишәрлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бири;

- рөхсәт бири рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә.

- кануннар, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль берәмлеге Уставы, район Советы каарлары белән Район Советы, район башлыгы яисә районның башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә керми торып, районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Статья 6. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - комиссия) жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектын әзерләү максатларында төзелә торган дайими эшләүче коллегиаль орган, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проект. Комиссия Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә аларны үткәргәндә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручи булырга мөмкин.

2. Комиссия составына һәм эшчәnlек тәртибенә карата таләпләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә билгеләнә.

3. Комиссия составы Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты каары белән раслана.

4. Комиссия вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

- жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу системасын эзлекле рәвештә камилләштерү процессын оештыру, шул исәптән әлеге Кагыйдәләрне эшләүне, ә алга таба аларны гамәлгә ашыруны;

- «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке кагыйдәләре проектын эшләүгә бәйле рәвештә гражданнарның һәм юридик затларның тәкъдимнәрен карау;

- Югары Ослан муниципаль районның «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке кагыйдәләре проекты буенча ижтимагый фикер алышулар оештыру һәм үткәру;

- Ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре буенча бәяләмә чыгару, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Югары Ослан муниципаль районаны башлыгына тәкъдимнәр әзерләү һәм җибәрү.

5. Комиссия каарлары беркетмәгә имза салынган вакыттан үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру өчен тәкъдимнәр булып тора.

6. Комиссия эше турында мәгълүмат барлық кызыксынуучы затлар өчен ачык булып тора.

Статья 7. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлеге Кагыйдәләрне раслаганчы кабул ителгән норматив хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килмәгән өлештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты әлеге Кагыйдәләргә туры килми, әгәр:

- аларның рәхсәт ителгән файдалану төрләре рәхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми; тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән;

- аларның үлчәмнәре һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән ин чик күрсәткечләргә туры килми.

3. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капитал төзелеш объектлары, рәхсәт ителгән файдалану төрләре, ин чик (минималь һәм (яисә) максималь үлчәмнәре һәм ин чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срокы билгеләнмичә файдаланылырга мөмкин, моңа мондый жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кешенең тормышы яисә сәламәтлөгө өчен куркыныч, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклар керми.

4. Капиталь төзелеш объектларын, рәхсәт ителгән файдалану төрләрен, ин чик (минималь һәм (яисә) максималь зурлыкларны һәм шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган чик параметрларны реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларны рәхсәт ителгән төзелешнен, реконструкциянең ин чик параметрларына туры килмәү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту аларны жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләреннән яисә капитал төзелеш объектларыннан, рәхсәт ителгән файдалану төрләреннән һәм ин чик (минималь һәм (яисә) максималь үлчәмнәрдән һәм ин чик параметрларыннан файдалану кеше тормышы яисә сәламәтлөгө, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас

объектлары өчен куркыныч янаган очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләрен һәм объектларны қуллануны тыю салынырга мөмкин.

Статья 8. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен өзөрләгәндә территориаль зоналар чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алыш билгеләнә:

- жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның тәрле тәрләренең бер территориаль зonasы чикләрендә яратыру мөмкинлекләре;

- жирлекнең генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясындағы 6 өлешендә билгеләнгән очрактан тыш), муниципаль округның генераль планы, шәһәр округының генераль планы, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналары һәм аларның планлаштырылган үсеш параметрлары;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге жирдән файдалану;

- тәрле категориядәге жирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

- катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау;

- федераль әһәмияттәге тарихи жирлекнең яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекнең тарихи-мәдәни терәк планының тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнергә мөмкин:

- магистральләр, урамнар, машиналар линияләренә, аларны капма-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнары аерып тора;

- қызыл линияләр буенча;

- жир кишәрлекләре чикләре буенча;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә, шул исәптән федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчендәге территорияләре чикләрендә;

- табигый объектларның табигый чикләре;

Башка чикләргә.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлекенең бары тик бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә җавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекеннән тыш.

5. Әлеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

Статья 9. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны қуллану

1. Шәһәр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзу процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында қулланыла торган бәтән нәрсә кебек үк.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын фактта файдалану;
- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын бер территориаль зона чикләрендә берләштерү мөмкинлеге;
- муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;
- территориаль зоналар төрләре;
- мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылуучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында курсәтеләләр:

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;
- жир кишәрлекләренең инч (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инч параметрлары;
- капиталь төзелеш объектларының архитектур-шәһәр төзелешенә карата таләпләр;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;
- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория зonasы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә аширу карапган очракта, курсәтелгән объектларның халық өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлық жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

5. Шәһәр төзелеше Регламентының гамәлдә булуы түбәндәге жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм жайлланмалар эчтәлеге, параметрлары турында карап кабул иткән территория чикләрендә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;
- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән мәшгуль;
- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлеклөр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалау-сәламәтләндерү урыннары һәм курортлар жирләренә, территорияләрдән файдалануның аерым шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми

- урман фонды жирләре;
- өске сулар белән капланган жирләр;
- запас жирләр;
- махсус сакланылуучы табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);
- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;
- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кертелмәгән яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир участокларыннан файдалану федераль законнар нигезендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яки жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән (махсус сакланылуучы табигать территорияләре составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану тиешенчә урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылуучы табигать территориясе турындагы нигезләмә белән, махсус сакланылуучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр

Статья 10. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты турындагы белешмәләргә үзгәрешләр керту юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан түбәндәге ысууллар белән гамәлгә ашырыла:

- хокукка ия булучы, рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту турындагы гариза, хокукны билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлекен билгеле бер территория зонасына (Кагыйдәләрдән өзөмтәгә) керту турында муниципаль районның башкарма комитеты биргән белешмә белән кадастр исәбе органына мәрәжәгать итә, әгәр тиешле территориаль зона турындагы белешмәләр күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булмаса;

- хокукка ия кеше, мәгълүмат элемтәсе тәртибендә жир кишәрлеке яисә капиталь төзелеш объекты характеристикасын үзгәрту турында белешмәләр жибәрү өчен, рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту турында гариза белән муниципаль районның жирле үзидарә органнарына мәрәжәгать итә.

3. Тиешле территория зонасы өчен шартлы рәхсәт ителгән башка төргә караган рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлекеннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның барлык башка төрләре әлеге территориаль зона өчен рәхсәт ителмәгән булып тора һәм әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рәхсәт ителергә мөмкин.

6. Территорияне комплекслы үстерү турында каар кабул ителгән көннән алып ача карата аны комплекслы үстерү турында каар кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау көненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту рәхсәт ителми.

Статья 11. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә (алга таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири) рөхсәт бири белән кызыксынган физик яисә юридик зат Комиссиягә файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири турындагы гаризаны жибәрә.

Шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бири турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рөвешендә жибәрелергә мөмкин.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири турында каар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районында гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәдә чикләрендә жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объекты урнашкан территориаль зона чикләрендә яшәүче гражданнар катнашында Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районында жәмәгать фикер алышуларында фикер алышырга тиеш.

3. Әгәр жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән тере әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләреннән хокукка ия булучыларга рөхсәт бири турында каар проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә, аңа карата әлеге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлекләре белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренең һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләрене. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бири турындагы гаризасы кергән көннән алып жиде эш көннән дә соңга калмычка жибәрелә.

5. Халық тыңлаулары нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр жирлек халкына аларны уздыру турында хәбәр иткән көннән алып гавами тыңлаулар үткәру сргы бер айдан артык була алмый.

6. Комиссиядән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири турындагы мәсьәлә буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә, башкарма комитет бәяләмәсен исәпкә алып, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

7. Әлеге статьяның 6 өлешендә курсәтелгән рекомендацияләр нигезендә башкарма комитет житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә мондый рөхсәтне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Интернет» челтәрендә муниципаль район һәм (яисә) жирлек сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булса) урнаштырылырга тиеш.

8. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири турында каар проекты буенча иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга

һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йәртә.

9. Жир кишәрлекеннән яисә капиталъ тәзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төре шәһәр тәзелеше регламентына җәмәгать фикер алышулары уздырганнан соң яисә юри файдалануның рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар үткәргәннән соң Қагыйдәгә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турындагы карар ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

10. Физик яисә юридик зат шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

Статья 12. Капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән тәзелешнәң чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, реконструкцияләүгә рәхсәт бирү тәртибе

1. Исеме шәһәр тәзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренең минималь құләмнәреннән йә тәзелеш алып бару өчен уңайсыз булған инженерлық-геологик яисә башка характеристикаларын конфигурацияләүдән кечерәк булған жир кишәрлекләре ияләре рәхсәт ителгән тәзелешнәң ин чик параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәтләр алырга хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләренең ия булучылар, әгәр мондый кире кагу рәхсәт ителгән тәзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәрту, конкрет территориаль зона өчен шәһәр тәзелеше Регламенты тарафыннан билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да артмаган булса, капиталъ тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән тәзелешнәң, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт сорап мәрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән тәзелеш, реконструкцияләүнәң чик параметрларыннан аерым жир участогы өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгендә читләштерү рәхсәт ителә. Капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән тәзелешнәң, реконструкцияләүнәң чик параметрларыннан капиталъ тәзелеш объектларының ин чик саны, биналарның, корылмаларның ин биеклеге һәм федераль яки региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капиталъ тәзелеш объектларының архитектур чишелешләренә карата таләпләрнәң читкән тыш булуы рәхсәт ителми.

3. Рәхсәт ителгән тәзелешнәң чикле параметрларыннан тайпылуга, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рәхсәт бирү турында гариза жибәрә.

Рәхсәт ителгән тәзелеш, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләүнәң рәхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Рәхсәт ителгән тәзелешнәң ин чик параметрларыннан тайпылуга, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турында карар проекты мондый рәхсәт бирү турында гариза кергән көннән алып унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып үткәрелә торган җәмәгать фикер алышуларында яисә

гавами тыңлауларда әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән очрактан тыш, каралырга тиеш.

Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат тули.

5. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимағый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алып унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм, кабул ителгән каарның сәбәпләрен курсәтеп, курсәтелгән тәкъдимнәрне муниципаль район башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

6. Башкарма комитет житәкчесе әлеге статьяның 5 өлешендә курсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән соң жиде көн эчендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән каарның сәбәпләрен курсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында карап кабул итә.

6.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 өлешендә курсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәттәз төзелгән корылма ачықланган көннән алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 өлешендә курсәтелгән курсәтелгән дәүләт хакимиите органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына рөхсәт бирү рөхсәт ителми, мондый корылма урнашкан жир кишәрлекенә карата капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, аны жимерүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында хәбәр ителми, мона жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиите башкарма органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындағы 2 өлешендә курсәтелгән дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле үзидарә органына курсәтелгән таләпләр керми, һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындағы 2 өлешендә курсәтелгән әлеге гаризаны канәгатьләндерүдән баш тарту турында законлы карап үз-үзен канәгатьләндерүдән баш тарту турында үз көченә кергән булса да.

7. Физик яисә юридик зат рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуға, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турындагы каарга суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

8. Өгәр мондый тайпылыш аэродром янындағы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килмәсә, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр

Статья 13. Территорияне планлаштыру буенча документларга гомуми таләпләр

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тәэммин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бири, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төzelеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төzelеш алып бару кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территориияне планлаштыру документларын әзерләүдән тыш); урман хужалыгы регламенты, махсус сакланылучы табигать территорииясе турындагы нигезләмәләрне коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуранны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төzelешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, "Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә курсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәлелеген тәэммин иту таләпләре, техник регламентлар, кагыйдәләр һәм кагыйдәләр принциплары таләпләре нигезендә; мәдәни мирас объектлары чикләренең, мәдәни мирас объектлары чикләренең бердәй сакланган территориияләре чикләрен исәпкә алып, Россия Федерациисе Гражданнар кодексының 45 статьясындагы 2 өлешендә каралган мәдәни мирас объектлары чикләренең, мәдәни мирас объектлары чикләренең 10 өлешендә каралган булса, Россия Федерациисе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 2 өлешендә каралган.

2. Капиталь төzelеш объектын урнаштыру максатларында территориияне планлаштыру документларын әзерләү түбәндәге очракларда мәжбүри:

- федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге капиталь төzelеш объектын урнаштыруга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

- крыыл линияләр урнаштыру, үзгәрту яисә гамәлдән чыгару кирәк;

- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре төзү территориияне ызанлау проекты нигезендә генә башкарылган очракта, жир кишәрлекләре төзергә кирәк;

- капиталь төzelеш объектын урнаштыру уртак чиге булган ике һәм аннан да күбрәк муниципаль берәмлекләр территориияләрендә планлаштырыла (мондый капиталь төzelеш объектын дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш, һәм мондый капиталь төzelеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бири һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми);

- линияле объектны төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру өчен дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бири һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми). Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территориияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителмәгән башка очраклар билгеләнергә мөмкин;

- линия объекты булмаган капиталъ төзелеш объектын махсус сакланылуучы табигатъ терриориясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә аның эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәkle капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырыла;

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырыла;

«Күпфатирлы йортларны һәм күчесез мәлкәтнең башка объектларын өлешле төзүдә катнашу һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2004 елның 30 декабрендәге 214-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзү планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль районнары территориаль планлаштыру схемалары, жирлекләрнен, муниципаль округларның, шәһәр округларының генераль планнары белән билгеләнгән функциональ зоналарның, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянең планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата бирелә торган территорияне планлаштыру проектына карата гамәлгә ашырыла.

4. Гомуми таләпләр, территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру документларын әзерләү үзенчәлекләре жирлек территориясенә карата Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45, 46 статьялары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар нигезләмәләрен исәпкә алып билгеләнә.

Статья 14. Территорияне планлаштыру документлары төрләре

1. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

- территорияне планлаштыру проекты;
- территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүләп бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталъ төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнен характеристикаларын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә катнаш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, территориаль зонаның һәм (яисә) муниципаль районны территориаль планлаштыруның билгеләнгән схемасы чикләрендә жирләрдән файдалану һәм (яисә) төзелеш алып бару кагыйдәләренен, жирлекнен, муниципаль округның, шәһәр округының генераль планында территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянең чикләреннән гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

- төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;

- чикләрендә капиталъ төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төзелеш территорияләре өчен, шулай ук территорияләр чикләрендә урнашкан жир кишәрлекен төзүгә, үзгәртүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле

рәвештә қызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару өчен, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган төzelеш территорияләре өчен қызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, мондый билгеләүнен гомуми файдалану территориясе чикләрен үзгәртүгә китерерлек шарт белән, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган жир кишәрлеге барлыкка килүгә һәм (яисә) үзгәртелүгә бәйле рәвештә.

5. Территорияне ызанлау проекты расланырга тиешле төп өлештән һәм әлеге проектны нигезләү материалларыннан тора.

6. Территорияне ызанлау проектларын әзерләү, территорияне планлаштыру документларын әзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы нигезендә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп ителгән очракларда, инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Территорияне ызанлау проектын әзерләү максатларында әлеге территорияне планлаштыру проектын әзерләү өчен алышган инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен аларны үтәү көненнән алып биш ел дәвамында файдалану рәхсәт ителә.

7. Территорияне ызанлау проектын әзерләгәндә чикләрнең урнашу урынын, төzelә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең урынын билгеләү эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен шәһәр төzelеше регламентлары һәм жир кишәрлекләрен бүләп бири нормалары, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне ызанлау проектын әшләү чикләренә карата гамәлгә ашырылган очракта, чикләрендә әлеге схемада каралган жир кишәрлекләре яисә жир кишәрлекләре урнаштыру схемасының расланган схемасы нигезендә жир кишәрлекләре төзү күздә тотыла.

9. Тарихи жирлек территориясенә карата әзерләнгән территорияне ызанлау проектында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау турындагы законнарда аларның сакланышын тәэммин иту планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территориине ызанлау проектын әзерләгәндә, аерым документ рәвешендә жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми, моңа территориине планлаштыру проекты буларак гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеке барлыкка килүгә һәм (яисә) үзгәртелүгә бәйле рәвештә территориине ызанлау проектын әзерләү, үзгәртү, қызыл сыйыкларны үзгәртү очрагы керми, мондый билгеләнешләр гомуми файдаланудагы территориянен чикләрен үзгәртүгә китерә дигән шарт белән.

11. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төzelеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру түрүнда нигезләмәләр

Статья 15. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үңай шартларга үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациисе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Югары Ослан муниципаль районы Уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукый актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга тубәндәгеләр чыгарыла:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

- Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән тәрләренә рөхсәтләр бирү түрүндагы каарлар;

- рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү түрүндагы каарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе жирлек халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану түрүнда хәбәр итүне, тиешле проект белән таныштыруны, жирлек халкының жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын, кабул ителгән каарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертеп, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыруның тәртибе һәм башка үзенчәлекләре Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 маддәсе, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районында гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе түрүндагы нигезләмә, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнде.

Статья 16. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр кертү проектлары буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Муниципаль берәмлек башлыгы каары нигезендә Кагыйдәләр проектын әзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча иҗтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның озынлыгы мондый проект басылып чыккан көннән бер айдан да артык булмый.

3. Конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр керту өлешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турында карап кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар территориаль зона чикләрендә үткәрелә, аның өчен мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория чикләрендә комплекслы үсеш узарга тиешле территория чикләрендә башкарыла.

Статья 17. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карап проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишәрлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карап проекты иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Иҗтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жир кишәрлекен яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану тере әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычына дучар булган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокуклары ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия тубәндәге затларга файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карап проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә:

- әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренә хокукка ия булучыларга;

- жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының хокукка ия булучыларына әлеге рәхсәт соратып алына торган объектлар;

- капитал төзелеш объектының бер өлеше булган, әлеге рәхсәт соратып алына торган биналарның хокук ияләренә.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гаризасы кергән көннән алып жиде эш көненнән дә соңга калмычка жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгө кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карап проекты буенча иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

7. Жир кишәрлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән тере шәһәр төзелеше регламентына жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә, иҗтимагый фикер алышулар уздырылганнын яисә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән

файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырылганнын соң, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карап ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

Статья 18. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшүгә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар

1. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында гариза көрән көннән алыш үнбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Ижтимагый фикер алышуларны яисә рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрүнда нигезләмәләр

Статья 19. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 һәм 32 статьяларында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрүндагы мәсьәләне башкарма комитет житәкчесе тарафыннан карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) жирлекнең генераль планына, муниципаль округның генераль планына, шәһәр округының генераль планына, мондый генераль планнарга яисә муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренең туры кilmәве;

1.1) жирлекнең, муниципаль округының, шәһәр округының, авылара территориянең жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә кертелгән күчемсез мәлкәт объектларыннан файдалануның чикләүләрен бозуны бетерү түрүнда Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәжбүри булган кертем;

2) территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү түрүнде тәкъдимнәр керү;

3) территориядән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны түрүнде белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган туры кilmәве, ул күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвирламасына карый;

4) федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тұлышынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мәлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләүләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләренең туры кilmәве;

5) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, тұktату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстерү түрүнде карар кабул итү;

7) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булғаннарны күмү урыннарын ачыклау.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрүндагы тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

2) жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашунына комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

3) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашунына комачауларга мөмкин булган очракларда Югары Ослан муниципаль районанының жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4) жирлекнен, муниципаль округ территориясенең, шәһәр округы территориясенең, авылара территорияләрнең тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4.1) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булғаннарны күмү урыннары табылган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

5) физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокукка ия булучыларына зыян салынса, жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хакы кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

6) Россия Федерациисе тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турында гаражны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче, Россия Федерациисе тарафыннан төзелгән яисә устав (жыелма) капиталында Россия Федерациисе өлеше 50 проценттан артык тәшкил иткән башкарма хакимиятнен вәкаләтле федераль органы яисә юридик зат, устав (жыелма) капиталында өлеге юридик затка 50 проценттан артык өлеш керткән устав (жыелма) капиталында;

7) Татарстан Республикасы билгеләгән һәм кабул ителгән Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районаны башлыгы тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең ин югары башкарма органы, муниципаль берәмлек яисә устав (жыелма) капиталында Россия Федерациисе субъекты, муниципаль берәмлек яисә устав (жыелма) капиталында 50 проценттан артык өлеше булган территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан, устав (жыелма) капиталында 50 проценттан артык өлеше шундый юридик затка караган яисә территориине комплекслы үстерү турында карар төзелгән затның тарафыннан гамәлгә ашырылуын тәэммин итүче юридик зат тарафыннан.

3.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы З өлеше нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын территориаль планлаштыру документларында каралган жирлек, муниципаль округ, шәһәр округы территорииләрендә (линия объектларыннан тыш) муниципаль район жирле әһәмияттәге объектларын урнаштыру мөмкинлеге тәэммин ителмәгән очракта, вәкаләтле башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы жирлек башлыгына, муниципаль округ башлыгына, шәһәр округы башлыгына күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэммин итү максатларында жирләрдән

файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы таләпне җибәрә.

3.2. Әлеге статьяның 3 өлешендә караптакта, жирлек башлығы, муниципаль округ башлығы, шәһәр округы башлығы әлеге статьяның 3.1 өлешендә күрсәтелгән таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуне тәэммин итә.

3.3. Әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә караптакта жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рәхсәт ителгән куллану төрләре бер тапкыр үзгәртелгән очракта, капиталь төзелеш объектларының һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларының элек билгеләнгән ин чик параметрлары үзгәртелмәгән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталь төзелеш объектларының бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр үзгәртелгән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру, жирдән файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проектны кабул итү турындағы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлеге комиссиянең 4 өлешендә караптак бәяләмәне әзерләү таләп ителми.

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турындағы каарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр территорияне планлаштыру проектын комплекслы үстерү максатларында раслаган көннән алып туксан көннән дә соңға калмыйча кертелергә тиеш.

3.5. Муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булғаннарны күмү урыннарын ачыклауга бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту мондый урыннар ачыкландын көннән алып алты ай дәвамында гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп ителми.

4. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдим көргән көннән алып егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәре булган бәяләмә әзерли һәм бу бәяләмәне башкарма комитет житәкчесенә җибәрә.

4.1. Әлеге кагыйдәләрне аэродром янындағы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгө туры китеүнен күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект Комиссия тарафыннан карапмый.

5. Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алып, башкарма комитет житәкчесе егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш керту турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимнәре кире кагу хакында карап кабул итә һәм, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, әлеге каарның күчмермәсен мөрәжәгать итүчеләргә җибәрә.

5.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту жирле үзидаренең вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган очракта, жирле үзидаренең вәкиллекле органына җибәрелгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект күрсәтелгән орган утырышында якындағы утырышта уздырылган көннән дә соңға калмыйча карапырга тиеш.

6. Башкарма комитет житәкчесе, әлеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән башкарма хакимиятнен Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан

вәкаләт бирелгән федераль органы алынганнан соң, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында карар кабул итәргә тиеш. Әлеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пункттында күрсәтелгән күрсәтмәгә башкарма комитет житәкчесе судка шикаять бирергә мөмкин.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рәхсәтsez корылма барлығы ачыкланган көннән алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларын, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан территориаль зонага карата шундай корылма урнашкан, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төренә һәм параметрларына туры килә торган рәхсәт ителгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрларын, әлеге корылманы карау нәтижәләреннән тыш, жирле үзидарә органына үз-үзен канәгатьләндерү турында законлы карар биргән очракта, әлеге корылманы карау очракларыннан тыш, таләпләргә туры китерү рәхсәт ителми.

8. Әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган очракларда дәүләт хакимияте башкарма органы яисә жирле үзидарә органы территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән, торак пунктлар чикләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналарны, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле орган башкарма комитет житәкчесенә территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән, торак пунктлар территорияләреннән, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләреннән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрендә аерып алыну, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның чикләүен билгеләү таләбен жибәрә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләпләр кергән очракта, территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналар барлығын билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында йә мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында йә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләрне ачыкланган көннән алып, башкарма комитет житәкчесе, шул таләп нигезендә аларны төгәлләштерү юлы белән, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуне тәэммин итәргә тиеш. Шул ук вакытта әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп нигезендә аларны төгәлләштерү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр раслау таләп ителми.

10. Федераль әһәмияттәге мәдәни мирас объектларыннан, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрен сайлап алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү максатларында әлеге статьяның 9 өлеше нигезендә жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен төгәлләштерү чоры әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кергән көннән алып алты айдан артмаска, территориядән файдалануның максус шартлары булган зонаның, мәдәни мирас объекты

территориясе чикләре турында йә жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләмәләр ачыкланган көннән алып алты айдан артмаска тиеш.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр

Статья 20. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр кертү кагыйдәләре күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьялары нигезләмәләре белән билгеләнә.

2. Әлеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналар билгеләнә, шул исәптән күчемсез мәлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдәге хаталарны исәпкә алып.

Бердәм дәүләт күчемсез мәлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдәге хаталар исәпкә алынмый.

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫң
"ТҮБӘН ОСЛАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ**

2нче Том

**КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ**

2023 ел

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӘЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Документлар составына Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре керә:

1. Составында текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм тәзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Шәһәр тәзелеше регламентлары.

2. Составында график өлеш:

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

ЭЧТӘЛЕК

II ӨЛЕШ. ШӘНӨР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ	
КЕРЕШ	6
I ӨЛЕШ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ,	
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ7	
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр	7
Статья 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы	7
Статья 2. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлық булуы	8
Статья 3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең үз көченә керүе	8
Статья 4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган очен жаваплылық	8
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында нигезләмәләр.....	9
Статья 5. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре	9
Статья 6. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе	9
Статья 7. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	10
Статья 8. ТERRITORIAL зоналар	11
Статья 9. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану	11
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр.....	14
Статья 10. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе	14
Статья 11. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе	14
Статья 12. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, реконструкцияләүгә рәхсәт бирү тәртибе.....	16
IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр.....	18
Статья 13. ТERRITORIAL пландаштыру буенча документларга гомуми таләпләр	-
	18
Статья 14. ТERRITORIAL пландаштыру документлары төрләре	19
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр	21
Статья 15. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр	21
Статья 16. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре	21
Статья 17. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	22
Статья 18. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан читләшүгә рәхсәт бирү мәсьәләсө буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	23
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр.....	24
Статья 19. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибене	24
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында нигезләмәләр.....	29

Статья 20. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү	29
Статья 21. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар.....	34
Статья 22. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар	38
Статья 23. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр	38
III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	Ошибка! Закладка не определена.
IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары.....	40
Статья 24. Шәһәр төзелеше регламенты составы.....	40
Статья 25. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары	42
25.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре	42
25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)	44
25.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты	47
25.4. Инженерлық инфраструктурасы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (И) ..	52
25.5. V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (П4).....	54
25.6. Коммуналь-склад объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (КС) ...	55
25.7. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)	57
25.8. Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ4)	58
25.9. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)	60
25.10. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р3)	61
25.11. Зиратлар урнаштыру зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СН1)	64
Статья 26. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр	65
Статья 27. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	65
Статья 28. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре.....	66
III БҮЛЕК. Капиталь төзелеш объектларның һәм жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү.....	68
Статья 29. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	68
29.1. Гомуми нигезләмәләр	68
29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	69
29.3. Су саклау зоналары, ёске су объектларының яр буе яклау полосалары	70
29.4. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары	73
29.5. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары	74
29.6. Аэрордром яны территорияләре	75
29.7. Автомобиль юлларының бүләнгән полосалары һәм юл буе полосалары	76
29.8. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары	76
Статья 30. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	78
Статья 31. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	78
IV БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянен мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре һәм мондый объектларның халық өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре	79

VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары

Статья 21. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның кодлы билгеләнешләре - территориаль зона тәре индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры сурәтләнгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 8 статьясындагы 1 Томы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

2. Территория зоналарның һәр тәре өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер төрдәге билгеләнгән барлык территориаль зоналарга карата эш итә.

Территориаль зоналар тәрләрен билгеләү өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территория зонасы тәренең индексы	Территория зонасы тәренең аталышы
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
Һәм	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
П4	V класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4)
КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)
CX2	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2)
CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4)
P2	Рекреация билгеләнешендәге зона (P2)
P3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (P3)
CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)

Территория зонасы тәрен яисә әлеге Кагыйдәләр кысаларында индексны билгеләү өчен куллану бертәрле булып тора.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона исеме түгәрәк җәяләр эчендә төзелгән территориаль зона тәре индексын һәм билгеләнгән территориаль зона номерларын үз эченә алган территория зонасы тәре исеменнән тора.

Территория зонасы индексы территориаль зона тәренең индексына туры килә. Территория зоналарына карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона индексы» терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк тәрле индекс булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Исеме территория зоналары	Урнашу урыны
1-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Түбән Ослан авылы
1-2	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-2	Түбән Ослан авылы
1-3	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-3	Түбән Ослан авылы

1-4	Ж1	Шәхси торак тәзелеше зонасы (Ж1) №1-4	Түбән Ослан авылы
1-5	ОД	1-5 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Түбән Ослан авылы
1-6	ОД	1-6 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Түбән Ослан авылы
1-7	ОД	1-7 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Түбән Ослан авылы
1-8	ОД	1-8 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Түбән Ослан авылы
1-9	П4	1-9 номерлы V класслы куркыныч (П4) житештерү һәм склад объектлары зонасы	Түбән Ослан авылы
1-10	П4	1-10 номерлы V класслы куркыныч (П4) житештерү һәм склад объектлары зонасы	Түбән Ослан авылы
1-11	КС	1-11 номерлы коммуналь-склад объектлары зонасы	Түбән Ослан авылы
1-12	Р3	1-12 номерлы ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы	Түбән Ослан авылы
2-1	Ж1	Шәхси торак тәзелеше зонасы (Ж1) №2-1	Воробьевка авылы
2-2	CX2	2-2 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Воробьевка авылы
2-3	CН1	Зиратлар урнаштыру зонасы (СН1) №2-3	Воробьевка авылы
3-1	һәм	3-1 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-2	һәм	3-2 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-3	CX2	3-3 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-4	CX2	3-4 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-5	CX2	3-5 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-6	CX2	3-6 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-7	CX2	3-7 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-8	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-8	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-9	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-9	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-10	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-10	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-11	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-11	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-12	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-12	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-13	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-13	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-14	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-14	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-15	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-15	Түбән Ослан авыл жирлеге
3-16	CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-16	Түбән Ослан авыл жирлеге

3-17	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-17	Тұбән Ослан авыл жирлеге
3-18	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-18	Тұбән Ослан авыл жирлеге
3-19	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-19	Тұбән Ослан авыл жирлеге
3-20	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-20	Тұбән Ослан авыл жирлеге
3-21	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-21	Тұбән Ослан авыл жирлеге
3-22	P2	Рекреацион билгеләнеш зонасы (P2) №3-22	Тұбән Ослан авыл жирлеге
3-23	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №3-23	Тұбән Ослан авыл жирлеге

Территория зонасын билгеләу өчен әлеге Кагыйдәләр қысаларында аның исемен яисә номерын куллану бертөрле мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләрнең бер яисә аннан да күбрәк контурларыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс һәм территориаль зона номеры булган территориаль зоналарның чикләре контурлары бер күпконтурлы территориаль зонага керә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк индекс булган территориаль зоналарның чикләре контурлары, әмма территориаль зоналарның төрле номерлары бер төрдәге төрле территориаль зоналарга керә.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торған территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук түбәндәгеләр күрсәтелде:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торған жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торған жирләр;
- барлық жир кишәрлекенә карата билгеләнгән территория зонасы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлекеннән яисә аның өлешеннән) фактта яисә планлаштырылған файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торған жирләр

Функциональ зона	Исеме
ЛО	Сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдалану территорияләре

2) шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торған жирләр

Функциональ зона	Исеме
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир өсте сулары белән капланган жирләр
CX	Авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалығы жирләре
ООПТ	Махсус сакланылучы табигат территорияләре жирләре

3) жирләрдән фактта яисә планлаштырыла торган файдалану территорияләре:

Функциональ зона	Исеме
СХ4-Ф	СХ4 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориясе
СН1-Ф	жирләрдән факттагы файдалану территориясе СН1 зонасы регламенты нигезендә
Ж1-П	Ж1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе
Р2-П	Р2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булышп тормый, әлеге жирләр һәм территорияләр чикләре турында белешмәләр өзөрләнми һәм күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнең чикләре бер яки берничә территориаль зона чикләре буенча билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә ачыкланмаган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.

Статья 22. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануга өстәмә чикләүләр көртәләр.

2. Әлеге Томның 29.1 статьясындагы 29.1 өлеше нигезләмәләре нигезендә әлеге зоналарның махсус шартлары булган кагыйдәләре кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә: билгеләнүгә планлаштырыла торган, ориентлаштырылган.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Әлеге зоналарның якынча чикләре жирлекнең генераль планны нигезләү материаллары составына керә торган генераль планы карталарында чагылдырылырга мөмкин.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелешен зоналаштыруны картадан алу мәгълүмати-белешмә характеристерда була. Территориянең махсус шартлары планлаштырылган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре хокуку биручеләр мондый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булын суд тәртибендә дәгъваларга хокуклы.

2. Жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары, аларның характеристикалары күрсәтелгән зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә билгеләнгән яисә планлаштырыла торган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган чикләрендә урнашкан.

3. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш, махсус сакланылучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырылырга мөмкин.

Статья 23. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри күшымта итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвиrlамасы булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр, күчемсез мәлкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләрнең характеристлы нокталары координаталары исемлеге була.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвиrlамасын әзерләргә хокуклы. Әлеге Кагыйдәләр проектын эшләү кысаларында

территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвиrlамасы өзөрләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләргә кертелмәгән.

2. Территория зоналары чикләре турындагы белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелә:

1) «Торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус сакланылуучы табигать территорияләре, территорияләр, махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләренең, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның урнашу урынын график тасвиrlау формасын, торак пунктлар, территориаль зоналар чикләренең текст тасвиrlамасы рәвешен, торак пунктлар, территориаль зоналар, аеруча саклана торган табигать территорияләре чикләренең, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның координаталарын билгеләү төгәллеге таләпләрен, территориядән файдалануның махсус шартлары булган электрон документ форматын, территориядән файдалануның торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус саклана торган табигый территорияләр, территорияләрдән, территорияләрдән файдалану шартлары булган зоналар чикләре турында белешмәләр форматын, территориядән файдалануның махсус сакланучы зоналар, территорияләрдән файдалану шартлары булган электрон документ форматын билгеләү турында» нигезендә әлеге Кагыйдәдәге PDF форматындагы электрон документ формасын;

2) территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту өчен кирәклө XML форматындагы электрон документлар рәвешендә.

ІХ БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары

Статья 24. Шәһәр төзелеше регламенты составы

1. Шәһәр төзелеше регламенты белән жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзу процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган бөтен нәрсә кебек үк.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнде:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мәмкинлекләре;

3) функциональ зоналар һәм аларның генераль план белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

4) территория зоналары төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылуучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләрене һәм капиталь төзелеш объектларына кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләрене кагылмыый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары белән мәшгуль булган объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

6. Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалығы жирләре өчен авыл хужалығы жирләре, жир есте сулары, запас жирләре, махсус сакланылуучы табигать территорияләре жирләре (дәваласавыктыру жирлекләре һәм курортлар жирләреннән тыш) өчен билгеләнми.

7. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрене һәм капиталь төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишерлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнен, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары;

2.1) капитал төзелеш объектларының архитектура-шәһәр төзелеше йөзенә таләпләр;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтлән объектларның халық өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре, шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта.

8. Жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп тәрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, ача карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9. Жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлық тәрләре жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп тәрләренә карата ёстәмә буларак қына рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яки шартлы рәхсәт ителгән төр урынына рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә тәрен куллану рәхсәт ителми.

10. Жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән бер тәрен үзгәрту, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

11. Дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел тәрләре жир кишерлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан ёстәмә рәхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мөстәкыйль рәвештә сайланы.

12. Жир кишерлекләреннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән тәренә рәхсәт бирү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер тәрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка тәренә кабул ителә.

14. Сызыклы объектларны (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезик тамгаларны урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рәхсәт ителгән файдалануның рәхсәт ителгән тәрләре исемлегендә күрсәтләмичә генә рәхсәт ителә.

15. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану тәрләре Ресреестрың 2020 елның 10 октябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт ителгән тәрләре классификаторы (алга таба - Классификатор) нигезендә билгеләнә. Курсәтелгән классификаторда рөхсәт ителгән файдалану тәрләре атамалары, аларның кодлары (санлы билгеләре) һәм жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тәрен тасвиrlау бар. Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тәренең текстлы исеме һәм аның коды (санлы билгеләнеше) бертерле булыш тора.

16. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән тәзелешнең ин чик параметрлары, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) катларның чикле саны һәм биналарның, корылмаларның чикле биеклеге;

3) жир кишәрлекеге чикләрендә тәзелеш алыш баруның максималь проценты, ул жир кишәрлекенең бөтен мәйданына тәзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданы нисбәте буларак билгеләнә;

4) биналарны, тәзелешләрне, корылмаларны мөмкин кадәр урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, якында биналар, корылмалар тәзү тыела.

17. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән тәзелешнең, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары, кагыйдәләр, техник регламентлар, шәһәр тәзелешен проектлау нормативлары, санитария кагыйдәләре тарафыннан ин чик параметрларга карата таләпчән таләпләр каралмаган очракларда кулланыла.

18. Бинаның беренче катларында барлык өске катлар да бар, шул исәптән мансард катлары да, шулай ук цоколь катның өске өлеше планлаштырылган билге дәрәҗәсеннән кимендә 2 метрга югарырак күтәрелсә.

18.1. Классификатор коды белән рөхсәт ителгән куллану тәре өчен корылмаларның (антенна-мачта) ин чик биеклеге билгеләнергә тиеш түгел.

19. Жир кишәрлекен тәзүнен максималь проценты жир кишәрлекенең урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның мәйданын, яссылыклы корылмалардан һәм жир кишәрлекеге өслегендәге капиталь тәзелеш объектларыннан (объектның жир асты өлеше) тыш, исәпкә ала.

20. Территория зоналары чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бертерле тәрләре булган, әмма жир кишәрлекләренең чикле (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән тәзелешнең ин чик параметрлары белән, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләү һәм мондый зурлыklарның һәм параметрларның ярашмалары белән подзоналар билгеләнергә мөмкин.

Статья 25. Территориаль зоналарның шәһәр тәзелеше регламентлары

Шәһәр тәзелеше регламентлары территориаль зонаның һәр тәренә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр тәренең шәһәр тәзелеше регламентының гамәли көче әлеге тәрдәгә барлык билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

25.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче тәрләре

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның тәп һәм шартлы рәхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак ына рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрөн сайлап алу тәп яки шартлы рәвештә рәхсәт ителгән күренешкә өстәмә рәвештә генә мөмкин, аны тәп яки шартлы рәхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участокларының ин чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре, шулай ук рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның тәп яисә шартлы рәхсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында әлеге төрне Классификаторда тасвиrlау нигезендә конкрет тәп яки шартлы рәхсәт ителгән төр өчен рәхсәт ителгән рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре күрсәтелми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре; файдалануның ярдәмче төре билгеләнә торган тәп яисә шартлы рәхсәт ителгән төр кодлары һәм ярдәмче төрләр өчен рәхсәт ителгән төзелешнәң ин чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдала нуның ярдәмче төре коды	Рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре исеме	Куллануның ярдәмче төре билгеләнә торган тәп һәм шартлы рәхсәт ителгән төрләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары	
			катларның чикле саны, төзелешнәң чикле биеклеге	төзелешнәң максималь проценты
1.15	Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалығы житештерүен тәэммин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалығы хайваннарын көтү	1.8	0	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 4.5 м	20%
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәту	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәnlеге объектлары	3.6.2.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.

4.6	Ижтимагый туклану	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльэрне ремонтлау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13	н.у.	н.у.

25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Шәхси торак төзелеше зоналары урнаштыру өчен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен билгеләнгән шәхси жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортлар;
- блокланган торак йортлар;
- аз катлы торак йортлар (дүрт катка кадәр, мансардны да кертеп).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым торучы, төзелгән яисә күшүп төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, күльт биналарын, автомобиль транспортны стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның яшәвенә бәйле һәм эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылыкны алыш бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлү юлы белән) рөхсәт ителгән файдалану төрләре белән урам буйлап (юл йөрү) жир кишәрлекенең минималь кинлеге 2.1, 2.2, 2.3 коды белән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләре төзелгәндә 12 м булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлекене чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

Катларның ин чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен ин чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмчел корылмаларның максималь биеклеге - 3,5 м яссы түбә башына, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алыша кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - кимендә 5 метр;
- участок чикләреннән алыш хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэммин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төzelеше өчен түбәндәге ераклыklарны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - 2.3 коды өчен кимендә 5 метр;

- 2-3 кат биекләттеге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; 4 кат: 20 м дан да ким булмаган (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыklар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яштәге халыкның ялыш өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыklар өчен контейнерләр мәйданчыklар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Өстәмә корылмалар, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан да урнашырга рөхсәт ителми.

Иноляцияне исәпкә алып, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рөхсәт ителгән куллану тәрләре киртәләренең максималь биеклеге 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чөлтәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төzelеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) куләмнәре һәм капитал төzelеш объектларын үзгәртеп коруның, рөхсәт ителгән төzelешнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең иң чик куләмнәре һәм рөхсәт ителгән төzelеш һәм капитал төzelеш объектларын реконструкцияләүненең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир участогы куләме,кв м.	катлар саны / төzelеш биеклеге	Төzelешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән куллануның төп тәрләре					
2.1	Шәхси торак төzelеше өчен	МИН. - 1000 макс. - н.у.	3 кат/18 м	50 %	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир кишәрлекләгә)	мин. - 1000 макс. - н.у.	3 кат/18 м	40 %	5/3

2.3	Тоташ торак төзелеше	МИН. - 1000макс. - н.у.	3 кат/18 м	60 %	5/3
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Иҗтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре

2.1.1.	Азкатлы күпфтирлы торак төзелеше	МИН. - 500макс. - н.у.	4 кат (мансадны да кертеп)/20 м	75%	н.у.
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәгә эшчәнлекне тәэммин итү				
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте курсату	н.у.	у/б.ның 3 катында.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобиль ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәчелек алыш бару	мин. - 300 макс. - 1000	0/0	0 %	н.у.
13.2	Бакчачылык алыш бару	мин. - 400 макс. - 1000	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы қыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рәхсәт ителгән файдалануның тәп һәм шартлы төрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренен чик (минималь) қуләмнәре түбәндәге очракларда кулланылмый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бўлу юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең ин чик (минималь) қуләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән төзелсә;

- ике һәм аннан кубрәк жир кишәрлекләрен берләштеру юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге қучемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеге барлыкка килу һәм мәйданы жир кишәрлекләренең ин чик (минималь) қуләменә туры килә торган жир кишәрлекен формалаштыру мөмкинлеге булмау.

25.3. Күпфункцияле иҗтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлық эшчәнлеге, урта һәнәри һәм югары һәнәри белем бирү объектлары, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, культ биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэммин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелеш йортлары, күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күпкатлы гаражлар көртөлөргө мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлү юлы белән) рәхсәт ителгән файдалану төрләре белән урам буйлап (юл йөрү) жир кишәрлекенең минималь киңлеге 2.1, 2.2, 2.3 коды белән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләре төзелгәндә 12 м булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлекеге чигендә урнаштыру рәхсәт ителә.

Катларның ин чик саны һәм кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләре өчен ин чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 тәп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмчел корылмаларның максималь биеклеге - 3,5 м яссы түбә башына, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Биналар арасындағы минималь ераклык:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен қызыл линиядән тәп төзелешкә кадәр - 10 м;

- қызыл линиядән тәп төзелешкә кадәр стационары булган дәвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындағы ераклык кимендә 50 м;

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - кимендә 5 метр;

- участок чикләреннән алып хужалық корылмаларына кадәр - кимендә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участокта урнашкан хужалық корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэммин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган, аз катлы һәм урта катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен ераклык алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - 2.3 коды өчен кимендә 5 метр;

- 2-3 кат биекләтәге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; 4 кат: 20 м дан да ким булмаган (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклықта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;
- өлкән яштәге халықның ялыш өчен - 10 м;
- автомобиль қую өчен - 10 м;
- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;
- хужалық максатлары өчен - 20 м;
- калдыклар өчен контейнерләр мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Иноляцияне исәпкә алыш, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рәхсәт ителгән куллану тәрләре киртәләренең максималь биеклеге 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындагы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чөлтәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал тәзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капитал тәзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән тәзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән тәзелеш һәм капитал тәзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир участогы күләме, кв м.	катлар саны / тәзелеш биеклеге	Тәзелешне н максималь проценты	Жир кишәрлекләгә чыккәреннә н минималь чиғенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп тәрләре					
2.7	Торак тәзелешенә хезмәт курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр курсатуне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.4.2.	Стационар медицина хезмәте	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.5.1	Мектәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Н.у.	Н.у.	Н.у.	10/Н.у.
3.5.2.	Урта һәм югары һөнәри белем	Н.у.	Н.у.	Н.у.	10/Н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7	Дини файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

	ашыру				
3.7.2.	Дини идарә hәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2.	Вәкиллек эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүлөр үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	у/б.ның 3 катында.	н.у.	н.у.
4.5	Банк hәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	у/б.ның 3 катында.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәту	н.у.	б.к.к.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күнел ачу чарапары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша чарапарын тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шәгыльләнүне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шәгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре

2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - н.у.	3 кат/18 м	50 %	5/3
2.1.1.	Азкатлы күпфтирлы торак төзелеше	мин. - 500 макс. - н.у.	4 кат (мансады да көртеп)/20 м	75%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалық алып бару өчен (йорт яны жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - н.у.	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.3	Тоташ торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - н.у.	3 кат/18 м	60 %	5/3
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	н.у.	б.к. 8 кат.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәту йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.4.3.	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәру	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-куңел ачу үзәкләре (комплекслар))	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.3	Базарлар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.9	Хәзмәт урыны гаражлары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.9.1. 1	Транспорт чарапарына ягулық салу	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.9.1. 2	Юл ялышын тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.9.1. 3	Автомобиль югычлары	Н.у.	2 кат/10 м	Н.у.	Н.у.
4.9.1. 4	Автомобиль ремонтлау	Н.у.	2 кат/10 м	Н.у.	Н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.4	Спорт белән шәгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.5.	Су спорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.8	Элемтә	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.2.2	Пассажирларга хәзмәт курсату	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.4	Һава транспорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
8.0	Оборонаны һәм куркынычсызылышын тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
8.3	Эчке тәртипне тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.
«Н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләмнәре түбәндәгә очракларда кулланылмый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен янадан бүлү

юлы белəн həm məйdanы жир кишəрлекlərenən inç chick (minimal) küləmenə turı kılə torğan жир кишərlegēn жirlectə formalashtryru məmkinləge bulmau юлы белən təzeləsə;

- ике həm annan kubrək жир кишərlekləren berləşteru юлы белən жир кишərlegē bərləyka kiterü;

- gəməldəge kuchemsez milək obyekty astynda təzelə torğan жир кишərlegē bərləyka kili həm məйdanы жир кишərleklərenən inç chick (minimal) küləmenə turı kılə torğan жир кишərlegēn formalashtryru məmkinləge bulmau.

25.4. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шəhər təzeləshe регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шəhər təzeləshe регламенты (И) И зonasы регламенты nigezendə жirlerdən faktta yisə planlashtryrlən faydalanan territorialiyalərə chiklərendə urnaşkan territorialiyal zonalarpaga kagylar.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы obiectlarыn, shul isəptən korylmalarnы həm kommunicasiyalərne urnaştryru ochen, shulay uk texnik reglamentlar taləplərə nigezendə mondýy obiectlaryny saniitaryklau zonalarpayn bilgeləy ochen bilgeləngən.

Жир кишərleklərennən həm kapital təzeləsh obiectlarynnan rəxsət itelgən faydalanan tərləre; жир кишərleklərenən chick (minimal həm (yaşı) maximal) küləmnəre həm kapital təzeləsh obiectlaryn uzgərtəp korunuñ, rəxsət itelgən təzeləshne chick parametrлarы:

Rəxsət itelgən faydalanan təre		Жир кишərleklərenən inç chick küləmnəre həm rəxsət itelgən təzeləsh həm kapital təzeləsh obiectlaryn rekonstrukciasləuneñ inç chick parametrлarы			
Codes	Iseme	жир участогы küləme, kv m.	katlar sanы / təzeləsh biieklegē	Təzeləshne h maximal procenty	жир kishərlegē chiklərennə h minimal chigenulər, m
Rəxsət itelgən kуллануның təp tərləre					
2.7.1.	Avtotransportny saklaу	n.y.	1 kat/4.5 m	n.y.	n.y.
3.1.1.	Kommunal xezmətlər kursətu	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
3.1.2.	Kommunal xezmətlər kursətүne təəmin itüče oeshmalarnың administrativ binalarы	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
3.9.1.	Gidrometeorologiya həm anyň belən chiktəş əlkələr əlkəsəndəge eşşənləkne təəmin itü	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
4.9	Xezmət uryны gaражlarы	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
6.7	Энергетika	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
7.5	Torbaughtkərgetch transport	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
11.1	Cu obiectlarynnan gomumi faydalanan	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.
11.2	Cu obiectlarynnan məxsus faydalanan	n.y.	n.y.	n.y.	n.y.

11.3	Гидротехник корылмалар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
Шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре					
4.4	Кибетләр	Н.у.	у/б.ның 3 катында.	Н.у.	Н.у.
6.8	Элемтә	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.4	Һава транспорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

Искәрмәләр.

«Н.у.» шартлы қыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

25.5. V класслы хәвефлелектәге житештеру һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П4)

V класслы хәвефлелектәге житештеру һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П4) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән П4 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Житештеру зоналары житештеру объектларын әйләнә-тирә мохиткә, склад объектларына төрле йогынты нормативлары белән урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир участогы күләме, кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	Жир кишәрлекләренең чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
2.7.1.	Автотранспортны саклау	Н.у.	Н.у./4.5 м	Н.у.	Н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәту	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.3	Жиңел сәнәгать	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.4	Азық-төлек сәнәгате	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.6	Төзелеш сәнәгате	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.9	Склад	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре					
Н.у.					

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсে билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлық тәрләре рәхсәт ителгән файдалануның тәп һәм шартлы тәрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.6. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән КС индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектларын урнаштыру, склад объектларын, торак-коммуналь хужалык объектларын, транспорт объектларын, күпләп сату объектларын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир участогының күләме,га	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның тәп тәрләре					
1.15	Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	у/б.ның 3	н.у.	н.у.

			катаында.		
4.5	Банк һәм иминият әшчәнлеге	н.у.	б.к.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	б.ш.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулық салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юғычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобиль ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.3	Жыңел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчықлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү әшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тұкталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Әчке тәртипне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрлөре					
1.13	Балықчылық	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
3.4.3.	Махсус билгеләннештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.2.	Хайваннар өчен приютлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шәгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчықлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5.	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.6.	Авиация спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

*) тәзелеш материаллары, автозапчастьләр, техника, жиһазлар, башка сәнәгать товарлары сату буенча махсуслаштырылган базарлар.

«н.у.» шартлы қыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ тәзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлық төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы

төрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларның һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.7. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) АХ2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре чикләрендә билгеләнергә тиешле территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хужалығы эшчәнлеген алыш бару, фермер хужалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм авыл хужалығы житештерүенә бәйле башка максатлар эшчәнлеген тәэмин итү өчен, шулай ук аквакультура (балықчылык), шул исәптән аывыл хужалығы житештерүе өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын үрнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир участогын ың күләме, га	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләренең чикләреннән ән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.8	Терлекчелек	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.9	Жәнлекчелек	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.10	Кошчылык	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.11	Дунғызычылык	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умартачылык	н.у.	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Балықчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Аывыл хужалығын фәнни тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.15	Аывыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.18	Аывыл хужалығы житештерүен тәэмин итү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	бизнес	бизнес	0 %	бизнес

		Әгән	Н		Әгән
1.20	Авыл хужалығы хайваннарын көтү	билгеләнм әгән	билгеләнмәгән	0 %	билгеләнм әгән
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	у/б.ның 3 катында.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 1	Транспорт чараларына ягулық салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балык тоту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

*) Капиталь төзелеш объектлары булганда, яшелчәчелек теплицалардан файдаланып. «н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

25.8. Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4)

Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ4 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналары бакчачылыкны алып бару, бакчачылық һәм дача хужалығы өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир участогы күләме,кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренә н минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп тәрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр курсатуне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.0	Гомуми кулланылыштагы жир кишәрлекләре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәчелек алып бару	мин. - 300 макс. - 1000	0/0	0 %	н.у.
13.2	Бакчачылык алып бару	мин. - 400 макс. - 1000	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләре					
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык тәрләре рәхсәт ителгән файдалануның тәп һәм шартлы тәрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.9. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)

Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Р2 индексы белән территориаль зоналарга кагыла.

Рекреация билгеләнешендәге зоналар яшел утыртмаларны саклау һәм яңадан житештерү, аларны халык ялын уздыру максатларында нәтижәле файдалануны тәэммин итү өчен билгеләнгән. Шәһәр урманнары, парклар, скверлар, бульварлар, буалар, күлләр, әлеге зонага хәzmәт күрсәту белән бәйле территорияләр үз эченә керә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир участогы күләме, кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	жир кишәрлеге чиләрнә н минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның тәп тәрләре					
3.6.2.	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2	Табигать-танып белү туризмы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.1	Табигать территорияләрен саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләре					
2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
3.1	Коммуналь хәzmәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.3.	Цирклар һәм жәнлекләр тору урыны	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	у/б.ның 3 катында.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.	н.у.	билгеләнмә гән
4.8.1	Күңел ачу чарапары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша чарапарын тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2.1	Туристик хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылық һәм балық тоту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф яки атта йөрү өчен кырлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2	Курорт эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2.1	Санаторий эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы қыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлық тәрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы тәрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.10. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Р3)

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Р3) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Р3 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналары табигый, тарихи, социаль-мәдәни объектларны, физик культура һәм спорт объектларын, шулай ук рухи һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндөрөргө сәләтле башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир участогы күләме,кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләреннә н минималь чиғенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
3.6.2.	Мәдәният һәм ял парклары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	Н.у.	у/б.ның 3 катында.	Н.у.	Н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	Н.у.	у/б.ның 3 катында.	Н.у.	Н.у.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.3	Спорт белән шәгыльләнү өчен мәйданчыклар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.7.	Спорт базалары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.2	Табигать-танып белү туризмы	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.2.1	Туристик хезмәт күрсәтү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.3	Аучылык һәм балык тоту	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.5	Гольф яки атта йөрү өчен кырлар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
9.1	Табигать территорияләрен саклау	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
9.2	Курорт эшчәnlеге	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
9.2.1	Санаторий эшчәnlеге	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

	участоклары (территорияләр)				
12.0. 1	Урам-юл чөлтәре	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0. 2	Территорияне төзекләндерү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре					
2.4	Күчмә торак	Н.у.	Н.у.	0 %	Н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.6.3.	Цирклар һәм жәнлекләр тору урыны	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7	Дини файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.4	Кибетләр	Н.у.	у/б.ның 3 катында.	Н.у.	Н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	Н.у.	2 кат/н.у.	Н.у.	Н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша чараларын тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шәгыльләнүне тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.4.	Спорт белән шәгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.5.	Су спорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.6.	Авиация спорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
6.8	Элемтә	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.3	Су транспорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.4	Һава транспорты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

25.11. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1)

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән CH1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнаштыру зоналары күмү урыннарын (зиратларны, крематорийларны, башка күмү урыннарын) урнаштыру һәм эшләту өчен билгеләнгән. Әлеге төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүлеп чыгару юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаган килеш тәэммин ителергә мөмкин.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир участогы күләме, кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәту	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләр)	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.1	Ритуаль хезмәт	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре					
Н.у.					

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык тәрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы тәрләре өчен IX Главта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Статья 26. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

ЛО - сызыкча объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) сызыкча объектлар белән мәшгуль жир кишәрлекләре.

ТОП - гомуми файдалану территорияләре.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан капиталъ төзелеш объектларыннан һәм жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

Сызыклы объектларны урнаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территориаль зонада рәхсәт ителгән файдалануның рәхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рәхсәт ителә.

Статья 27. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

ЛФ - урман фонды жирләре.

ВО - өске сулар белән капланган жирләр.

СХ - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләре.

МСТТ - махсус сакланучы табигать территорияләре жирләре.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

Жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән урман фонды жирләре составыннан файдалану урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән билгеләнә, аның чикләрендә урман фонды жирләре урнашкан, урман мәнәсәбәтләре өлкәсендәге федераль һәм региональ законнар нигезендә билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус сакланылучы табигать

территорияләре турындағы законнар нигезендә маңсус сакланылуучы табигать территориясе турындағы нигезләмә белән билгеләнә.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрдән файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалығы жирләренә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан күпъеллык үсентеләр (бакчалар, виноградлықлар һәм башкалар) биләгән чәчүлекләр, печәнлекләр, кәтүлекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалығы жирләренең өстенлекләре кулланылышта һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалығы жирләре гражданнарның үз ихтыяжлары өчен бакчачылыкны алыш бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлар, торак йортлар, хужалық корылмалары һәм бакча жир кишәрлекендә гаражлар тәзү өчен файдаланыла алмый.

СХ индексы тарафыннан билгеләнгән авыл хужалығы жирләренең жирләре составына шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалығы билгеләнешендәге башка жирләр кертелергә мөмкин, алар йорт эчендәге юллар, саклагыч урман утыртмалары, жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функцияләрен башкаручы агач-куак үсентеләре белән мәшгуль.

Статья 28. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территорияне чагылдырырга тиеш, алар өчен территориаль планлаштыру документлары нигезендә территориядән файдалануның маңсус шартлары булган шәһәр төзелеше регламентлары һәм зоналары билгеләнергә тиеш, әмма әлеге территорияләр өчен гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә территория зонасы билгеләнә алмый.

Мондый территорияләрне билгеләү өчен жирләрдән (жир кишәрлеге яисә аның өлеше) факттагы яисә планлаштырылган файдалану территориясе төшенчәсе кулланыла.

Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территориясе - жир кишәрлекенең зур булмаган өлешен биләгән территория (шул исәптән ике яки аннан да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жир файдаланудагы), ул фактта кулланыла яки теге яки бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлекене яисә аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир кишәрлекенең бер генә территориаль зонага каравы турындағы законнар таләпләре нигезендә, территориаль зона жир кишәрлекенең бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлекенең карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып файдалануга туры килә торган территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт итеп гән файдалану төрләренен, жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) һәм (яисә) максималь күләмнәренең һәм рөхсәт итеп гән төзелешнең иң чик параметрларының, жир кишәрлекенең калган (зуррак) өлешен капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен барлык жир кишәрлекенең кагыла алмый.

Жир кишәрлеке өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территорияләре территориаль зонаның хокукый статусы юк. Әлеге территорияләрнең чикләре, шулай

ук территорииләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килә торган чикләре ориентир рәвешендә була һәм тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләре нигезендә жирлекнең генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше зонасы карталарында чагылдырыла.

Әлеге территорииләрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү өчен жир кишәрлегенең фактта файдаланган очракта, яки жир кишәрлеге өлешен планлаштырган очракта «-Ф» индексы белән тұлышандырылған өлеше булган жир кишәрлекенең факттагы территориаль зонасы яисә планлаштырылған өлеше индексы кулланыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта һәм планлаштырылған файдалануның түбәндәге төрләре күрсәтелгән:

СХ4-Ф - СХ4 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

СН1-Ф - жирләрдән СН1 зонасы регламенты нигезендә фактта файдалану территориясе.

Ж1-П - Ж1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылған файдалану территориясе.

Р2-П - Р2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылған файдалану территориясе.

Гамәлдәге кануннар нигезендә, жирләрнең хокукий статусы көйләнмәгән территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, әйләнә-тире мохиткә куркыныч тудырмаса, чикләнмәгән озак яши ала. Жир кишәрлеге өлешләрен фактта яисә планлаштырылған файдалану территориясендә капиталь төзелешнең булган объектларын яңа төзелешкә яисә реконструкцияләүгә рәхсәт алу өчен жир кишәрлекен ызанлау (бұлға яки бүлеп бириү) үткәрергә һәм территориядән фактта файдалануга яисә планлаштырыла торган территориянең чикләрен билгеләү өлешендә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында жирләрдән фактта файдалану территориясе сыйфатында шулай ук урман фонды жирләрендә яисә махсус саклана торган территорияләрдә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре дә күрсәтелә ала.

III БҮЛЕК. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү

Статья 29. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациисе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир асты байлыклары, һава һәм су законнары турында законнарда башкасы каралмаган булса, жир кишәрлекләреннән файдалану чикләнә һәм (яисә) мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчемсез мәлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) файдалануны тыя һәм (яисә) территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килми торган башка эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли яисә тыя торган жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли.

2) Россия Федерациисе Жир кодексының 105 статьясында билгеләнгән территориянең махсус шартлары булган зоналар төрләренең тулы исемлеге.

3) Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү федераль законнар нигезендә чикләрен федераль законнар таләпләре нигезендә рәсми билгеләнгән территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә була. Жирлекләрнең, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләренә кертелмәгән территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләмнәрен һәм (яисә) чикләрен билгели алмый.

Шуңа ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән - Россия Федерациисе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- Россия Федерациисе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле чикләрне билгеләү кагыйдәләренең (критерийларының) беркетелгән күләмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) билгеләнгән зоналар;

- ориентлашу зоналары - Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган зоналар, алар законнар нигезендә билгеләнергә тиеш, әмма чикләр билгеләү буенча билгеләнгән үлчәмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) юк; мондый зоналар өчен закон дәрәжәсендә бары тик ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, мондый зоналар чикләре билгеләнгән очракта, әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясау дәрәжәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткәру юлы белән төгәлләштерелергә тиеш.

4) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә мәҗбүри тәртиптә чагылдырыла.

5) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук федераль законнарда һәм Россия Федерациисе норматив хокукый актларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре теркәлгән күләмнәре һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен

билгеләу кагыйдәләре билгеләнгән гамәлдәге объектларга карата территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелә ала.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбауткәргечләр, элемтә линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылган очракта, әлеге чикләр рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан территориянең махсус шартлары булган аерым шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Мондый зоналарның чикләрен аерып алу әлеге зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү мәгълүмат-белешмә характеристында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләнүгә планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориянең махсус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә өлешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре әлеге зоналарда жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дәгъва итәргә хокуклы.

6) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар якынча ориентир характеристына ия һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында файдалануның махсус шартлары булган зоналарның ориентлашу чикләре алышган очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә гамәлдә булмаган дип танылыша мөмкин.

Уңайлы зоналарга предприятиеләрнән, корылмаларның һәм башка объектларның, су белән тәэммин иту чыганакларын саклауның икенче һәм өченче пояслары зоналарының, су басу һәм су басу зоналарының, радиотехник объектны тапшыручы чикләүләр зоналарының, территориянең махсус шартлары булган зоналарның һәм подзоналарның федераль законнар нигезендә зоналар қуләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиешле территориянең махсус шартлары булган зоналарының һәм подзоналарының башка тәрләре керә.

7) «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясенде территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның түбәндәге тәрләре билгеләнгән яисә билгеләнергә тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэммин иту чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары;
- электр чeltәре хужалығы объектларын саклау зоналары;
- газ бүлү чeltәрләренең сак зоналары;
- приаэрордом территорияләре;
- автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары;
- предприятиеләрнән, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары.

29.2. Су белән тәэммин иту чыганакларын санитар саклау зоналары

Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының төрләре һәм күләмнәре «Су белән тәэммин итү чыганакларын һәм хужалык-әчәргә яраклы сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» 2.1.4.1110-02 СанПиН нигезендә билгеләнә.

Су белән тәэммин итү чыганаклары санитар саклау зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитар саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режим) су алу җайланмаларының, барлық сууткәргеч корылмаларының һәм су үткәрә торган каналның урнашу территориясен үз эченә ала. Жир асты су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы կүләме якланган жир асты суларыннан файдаланганда 30 м һәм житәрлек дәрәҗәдә якланган жир асты суларын кулланганда 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә югары көвшәле агачлар утырту рәхсәт ителми, сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә турыдан-туры катнаши булмаган барлық төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рәхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территорияндә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан якындағы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының жирле станцияләренә агып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче пояс (чикләүләр поясы) су белән тәэммин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне үз эченә ала.

Жир асты су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче поясы чикләрен исәп-хисап белән билгелиләр.

Санитария саклау зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә түбәндәгеләр тыела: туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор идарәсенең территориаль бүлекчәсе белән мәжбүри килештерелгән очракта житештерелә); эшкәртелгән суларны жир асты оғыкларына утырту һәм каты калдыкларны жир асты байлыкларын эшкәртү; ягулык-майлау складлары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәгать агынтылары, шламосаклагычлар һәм жир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэммин итә торган башка объектлар урнаштыру; санитар саклау зонасында мондый объектларны урнаштыру жир асты суларын саклауда сакланган килеш файдаланганда гына рәхсәт ителә, жир асты суларын саклаганды, махсус чарапарны үтәгәндә, жир асты суларын чүпләүдән саклаганды, жир асты суларын саклаганды, жир асты суларын пычратуга контролъдә тоту органнарын исәпкә алып, Роспотребнадзорның санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алып, санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алып.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә жир асты суларын микроб пычрату куркынычы тудыруучы зиратларны, терлек каберлекләрен, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнарны кису тыела.

29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары

65 статья нигезендә. Россия Федерациясе су кодексы су саклау зоналары елгаларның, инешләрнәң, күлләрнәң, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын, суларының

саегүйн булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалық һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның маңсус режимы билгеләнә торган территорияләрдән гыйбарәт.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалық һәм башка эшчәнлеккә ёстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең киңлеге һәм аларның яр буе яклау полосасының киңлеге тиешле ярсызығыннан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлеге аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 метрдан.

Су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үләт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;
- заарлыш организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (маңсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, монца юлларда һәм юлларда каты өслекле маңсус җиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

- автомобильләргә ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру (монца, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар һәм Су кодексы таләпләре үтәлгән очракта, автомобильләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнашкан очраклар керми), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт курсетү станцияләрен урнаштыру, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру;

- пестицидлар һәм агрохимикатлар өчен маңсуслаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- агым суларны, шул исәптән дренаж суларны ағызу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка тәрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручи жир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемнәренең жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләрнең жир асты байлыклары турындағы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрендә, 1992 елның 21 февралендейге РФ Кануның 19.1 статьясы нигезендә расланған техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш). -

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сұлыкларны саегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарга ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужалық һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге

кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнары ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлығын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычратудан, чүплектән, куудан һәм су бетүдән саклауны тәэммин итә торган корылмалар астында анлашыла:

- үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-тәшем суларын ағызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

- агып тәшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жибәрү (ағызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;

- агып тәшүче суларны (шул исәптән яңыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны әйләнә-тире мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэммин итә торган локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук агып тәшүче суларны (шул исәптән яңыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (ағызу) корылмалары һәм системалары.

Гражданнарның су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агынты суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган бакчачылык, яшелчәчелек яки дача коммерцияле булмаган берләшмәләре территорияләренә карата, аларны үзәкләштерелгән системаларга тоташтырганчы һәм (яки) җайланмалар белән жиһазландырганчыга кадәр, әйләнә-тире мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар килүне булдырмый торган су үткәрә торган материаллардан әзерләнгән приемникларны куллану рөхсәт ителә.

Яр буе яклау полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышу өчен 30 м яисә кире авышу өчен 0 м, 40 м тәшкүл итә һәм 3 м авышу өчен 50 м тәшкүл итә.

Елга, чишмә башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнен чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләуләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;

- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;

- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру

Гомуми кулланылыштагы су объектының яр буе линиясе буенда яр буе полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкүл итә, моңа каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосалары керми, аларның озынлыгы чишмәдән алып, 10 километрдан да артмай. Су каналларының, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосасының киңлеге, чишмә башыннан алып ун километрдан да артмаган инешләрнең озынлыгы 5 метр тәшкүл итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр кинлектәге яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр гражданин алар янында йөрү һәм булу өчен гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан (механик транспорт чараларыннан

файдаланмыйча), шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причал ясау өчен файдаланырыга хокуклы.

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

29.4. Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары гамәлдәге линияләрнең һәм электр чөлтәре хужалыгы корылмаларының сакланышын тәэммин иту өчен Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен файдалануның аерым шартларын билгеләү тәртибе турында» 24.02.2009 ел, № 160 карары нигезендә билгеләнә.

Электр тапшыруның һава линияләре буйлап саклау зоналары жир участогы һәм һава киңлеге өслегенең бер өлеше рәвешендә урнаштырыла (электр тапшыруның һава линияләре терәкләренең биеклегенә туры килгән биеклеккә), ул электр тапшыру линиясенең ике яғында да читтән торып торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнә, алар киләсе ераклыкта читкә тайпылмыйча урнашкан:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ - 10 м га кадәр;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 150, 220 кВ - 25 м;
- 300, 500 кВ - 30 м;
- 750 кВ - 40 м;
- 1150 кВ - 55 м.

Жир асты кабель линияләре буенда сак зонасы жир асты байлыклары участогы өслеге (тирәнлеккә туры килә торган чыбык линияләрен сузу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлеккә), электр тапшыру линиясенең ике яғыннан да 1 метр ераклыктан ерак кабельләрдән торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнгән жир өслеге рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр чөлтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән аларның зарар күрүенә яисә юкка чыгаруына китерү, һәм (яисә) гражданнарның гомеренә, сәламәтлекенә һәм физик яисә юридик затларның мәлкәтенә зыян китерү, шулай ук экологик зыян салуга һәм янгын чыгуга китерү тыела. Аерым алганда, тыела:

- электр чөлтәре хужалыгы объектларына керү өчен тәзелгән юл һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметлар (материаллар) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр чөлтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган корылмалар тәзергә, мондый керү өчен кирәклө юл һәм подъездлар булдырмыйча;

- чүплекләр урнаштырырга;

- һөжүм механизмнары белән эш итәргә, авырлыгын 5 тоннадан артык киметергә, ачы һәм коррозион матдәләр һәм ягулык-майлау материаллары (жир асты электр линияләренең саклау зоналарында) агызып чыгаруны һәм агызуны башкарырга.

Электр чөлтәре хужалыгы объектларын саклау зоналарында 1000 вольттан артык киеренкелек белән, шулай ук тубәндәгеләр тыела:

- саклагычларны теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, урнаштырырга яисә урнаштырырга;

- балалар һәм спорт мәйданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, қыр станокларын, терлекләр өчен урыннар, гаражлар һәм барлық төр машиналар һәм механизмнар стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рәхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгүль булмаган кешеләренең күп туплануына бәйле теләсә нинди чаралар үткәрергә (электр тапшыруының һава зоналарында);

Саклау зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасын язмача рәхсәтсез түбәндәгеләр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйле;

- агач һәм қуаклар утырту һәм кисү;

- йөк төялгән яисә юл өстеннән йөксез гомуми биеклеккә ия машиналар һәм механизмнар йөрү 4,5 метрдан артык (һава электр линияләренең саклау зоналарында);

- авыл хужалығы машиналарын һәм 4 м дан артык биеклектәге жиһазларны кулланып қыр авыл хужалығы эшләре.

29.5. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары

"Газ бүлү чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2000 елның 20 декабрендәге 878 номерлы карары нигезендә газ бүлү чөлтәрләре өчен түбәндәге саклау зоналары билгеләнә:

а) тышкы газұтқәргечләр трассасы буйлап - газұтқәргечнең һәр яғыннан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

б) полиэтилен торбалардан жир асты газұтқәргечләре трассалары буйлап, газұтқәргеч трассасын билгеләү өчен, бакыр үткәргеч торбалардан 3 метр ераклыкта һәм капма-каршы яктан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңгелек түңган йөкләрдә тышкы газұтқәргечләр трассалары буйлап - газұтқәргечнең һәр яғыннан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

г) аерым газ регулятор пунктлары тирәсендә - әлеге объектлар чикләреннән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомық линия белән чикләнгән территория рәвешендә. Биналарга тәзелгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

д) газұтқәргечләренең су асты кичүләре буйлап суднолар йөри торган һәм эретмәле елгалар, күлләр, сусаклагышлар, каналлар - су өслегеннән су өслегенә кадәр 100 м ераклыкта параллель яссылыклар арасында тәзелгән су пространствосы участогы рәвешендә, газұтқәргечнең һәр яғыннан 100 м га кадәр;

е) урманнар һәм агач-куак үсемлекләр буйлап уза торган бистәара газұтқәргечләр трассасы буйлап - 6 метр киңлектәге просек рәвешендә, газұтқәргечнең һәр яғыннан 3 метр. Газұтқәргечләренең жир өсте участоклары өчен агачлардан торбаутқәргечкә кадәр ераклык газұтқәргечне эксплуатацияләү сробы дәвамында агачларның биеклегеннән дә ким булмаска тиеш.

Газ бүлү чөлтәрләренең саклау зоналарына керә торган жир кишәрлекләренә аларның заарлануын кисәту яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын бозу максатларында түбәндәге чикләуләр (йөкләүләр) урнаштырыла:

а) торак-граждан һәм житештерү билгеләнешендәге объектлар төзергә;

б) эксплуатация оешмалары белән килештереп, күперләрне, коллекторларны, аларда урнашкан газ бүлү чөлтәрләре белән автомобиль һәм тимер юлларны шуши газуткәргечләрне алдан алыш чыкмыйча жимерергә һәм реконструкцияләргә;

в) газ бүлү чөлтәрләрен жимерүдән саклый торган яр нығыту корылмаларын, су үткәру җайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерергә;

г) танып белү билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм газ бүлү чөлтәрләренең башка җайланмаларын күчерергә, заарларга, күмәргә һәм юкка чыгарырга;

д) чүплекләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен аерырга;

е) саклау зоналарын борчырга һәм аларны йөкләргә, эксплуатация оешмалары персоналның газ бүлү чөлтәрләренә керүенә, хезмәт күрсәту һәм газ бүлү чөлтәрләренең заарлапуларын бетерүгә каршылык күрсәтергә;

ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга;

з) авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә механизмнар белән баз казырга, туфрак казырга һәм эшкәртергә;

и) газ көйләү пунктларының, катода һәм дренаж саклау станцияләренең, жир асты коелары люкпаратының капкаларын һәм ишекләрен ачарга, телемеханика системаларын һәм электр белән тәэммин итүне кертергә яисә сүндерергә;

к) чит предметларны, баскычларны суырырга, терәкләргә һәм жир өсте газуткәргечләренә, киртәләргә һәм газ бүлү чөлтәрләре биналарына бәйләргә, аларга менәргә;

л) мөстәкыйль рәвештә газ бүлүче чөлтәрләргә күшүлүрга.

Югарыда курсәтелгән чикләүләргә туры килми торган урман хужалыгы, авыл хужалыгы һәм башка эшләр, жир оғығын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тирәнлеккә туфрак эшкәртүгә бәйле булмаган эшләр, эшләр башланганчы З әш көненнән дә ким булмаган очракта, газ бүлү чөлтәренең саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан башкарыла. Газ бүлү чөлтәрләренең саклау зоналарында жир кишәрлеге өслеген бозу һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкәртү башкарыла торган алдагы пунктларда каралмаган хужалык эшчәнлеге газ бүлү чөлтәрләренең эксплуатацияләү оешмасының язмача рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

29.6. Аэродром яны территорияләре

Жирлек территориясе «Казан» халыкара аэропортының аэродром территориясенең 3,5 подзонасы чикләренә керә.

Өченче подзона тиешле аэродром территориясе билгеләгәндә биеклекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән чикләүләрдән артып киткән объектларны урнаштыру тыела торган һава суднолары очышларының куркынычсызылышын тәэммин итү максатларында билгеләнә.

Бишенче ярдәмче зона һава суднолары очышларының куркынычсызылышын тәэммин итү максатларында билгеләнә, анда эшләү һава судноларының очышлары куркынычсызылышына йогынты ясарга мөмкин булган "Куркынычлы житештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында" 1997 елның 21 июлендәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән куркыныч житештерү объектларын урнаштыру тыела. Бишенче подзона чикләре Россия Транспорт министрлыгының "Гражданнар авиациясе аэродромнарында һава алымнары полосаларын билгеләү тәртибен раслау турында" 2018 елның 04 маенданы 176 номерлы боерыгы белән билгеләнгән һава алымнары полосалары чикләре буенча билгеләнә.

29.7. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары

Торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларыннан тыш, автомобиль юллары өчен юл буе полосалары билгеләнә.

Автомобиль юлының юл буе полосалары - автомобиль юлының бүленгән полосасына якын урнашкан территорияләр, алар чикләрендә юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен тәэммин итү максатларында жир кишәрлекләреннән (жир кишәрлекләре өлешләреннән) файдалануның махсус режимы, шулай ук автомобиль юлын реконструкцияләүнен, капиталь ремонтлауның, ремонтлауның, аның сакланышының нормаль шартлары, автомобиль юлын үстерү перспективаларын исәпкә алып билгеләнә.

Автомобиль юллары классына һәм (яисә) категориясенә карап, аларның үсеш перспективаларын исәпкә алып, һәр юл буе полосасының киңлеге түбәндәгө күләмдә билгеләнә:

- I һәм II категорияләрдәге автомобиль юллары өчен - 75 метр;
- III һәм IV категорияләрдәге автомобиль юллары өчен - 50 метр;
- V категория автомобиль юллары өчен - 25 метр.

Автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капиталь төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзү, реконструкцияләү, реклама конструкцияләрен, мәгълүмат тاكتаларын һәм күрсәткечләрне урнаштыру автомобиль юлы хужасының язма ризалығы булганда рәхсәт ителә. Бу ризалыкта автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә мондый объектлар төзүне, реконструкцияләүне, реклама конструкцияләре, мәгълүмат тاكتалары һәм күрсәткечләр урнаштыруны гамәлгә ашыруучы затлар тарафыннан үтәлүе мәжбүри булган техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш.

Федераль, региональ яисә муниципаль, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү турындагы яисә мондый юл буе полосаларын үзгәрту турындагы карап дәүләт хезмәтләрен күрсәтү һәм юл хужалығы өлкәсендә дәүләт мөлкәтенә идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыруучы федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, жирле үзидарә органы тарафыннан тиешенчә кабул ителә. Федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органы, федераль, региональ яисә муниципальара, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү турында яисә мондый юл буе полосаларын үзгәрту турында карап кабул иткән жирле үзидарә органы мондый карап кабул ителгән көннән жиде көн эчендә шәһәр округының жирле үзидарә органына, муниципаль районның жирле үзидарә органына, мондый карап кабул ителгән территорияләргә карата жирлекнән жирле үзидарә органына жибәрә.

Жирлек территориясендә «Казан-Ульяновск»-Ключищи» гомууми файдаланудагы региональ әһәмиятле автомобиль юлының юл буе полосалары урнашкан.

29.8. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Жирлек территориясендә санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле агросәнәгать комплексы, зират объектлары урнашкан.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-яклау зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-яклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-яклау зоналарының санитар-яклау зоналарының санитар-эпидемиологик қагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 тарафыннан расланган «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-саклау зоналарының санитар-яклау зоналарының ориентлашу чикләре картасында жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянен махсус шартлары (булган нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының якынча чикләре мәгълүмати-белешмә характеристикада һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү өлеменәндә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартандагы «Санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм файдалану қагыйдәләрен раслау турында» 222 номерлы Каары нигезендә санитар-яклау зоналары санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып китүче химик, физик, биологик йогынты чыганаклары (алга таба - объектлар) булып торучы, тәзелешкә планлаштырылган, реконструкцияләнә торган капиталь тәзелеш объектларына карата билгеләнә.

Санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле капиталь тәзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контурларыннан атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәҗәләрен тикшеренүләр (үлчәүләр) үткәрергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хәэмәткә (аның территориаль органнары) кирәклө документларны беркетеп, санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-яклау зонасын билгеләү, үзгәрту яисә туктату турындағы Каарны кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хәэмәт - санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы куркыныч объектларга карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хәэмәтнәң территориаль органнары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы хәвефлелектәге объектларга карата.

Санитар-яклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона турында белешмәләр Бердәм дәүләт күчесиз милек реестрына кертелгән көннән билгеләнгән дип сана.

Санитар-яклау зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрен түбәндәгә максатларда файдалану рәхсәт итәлми:

- торак тәзелеше, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәгे объектлар, ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ялы оешмалары һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреация билгеләнешендәгे зоналар һәм бакчачылық алып бару өчен урнаштыру;

- дару چараларын житештерү һәм саклау өчен объектлар, сәнәгатьнен азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималы һәм азық-төлек продукциясенә күпләп складлары, эчәргә яраклы су әзерләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалар комплекслары урнаштыру, жир кишәрлекләреннән азық-төлек продукциясе

сыйфатында алга таба файдалану өчен билгеләнгән авыл хужалығы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәрту максатларында файдалану өчен файдалану, әгәр санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлығын бозуга китерәчәк.

Статья 30. Махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

Махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү «Махсус сакланылуучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 мартандагы 33-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә регламентлаштырыла.

Түбән Ослан авыл жирлеге территориясендә региональ әһәмияттәге «Идел киңлекләре» ландшафт юнәлешендердәге дәүләт табигый тыюлыгы махсус сакланучы табигать территорияләре урнашкан.

Статья 31. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатларында билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә, ул текст формасында һәм курсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектларының проектлана торган зоналары һәм территорияләре чикләрен тасвирлый торган карталар (схемалар) рәвешендә, әлеге зоналар чикләрендә жирләрдән һәм шәһәр төзелеше регламентларыннан файдалану режимнары проектлары белән билгеләнә.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2015 елның 12 сентябрендәге 972 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукий актлар белән җайга салына.

Түбән Ослан авыл жирлеге территориясендә мәдәни мирас объектларының ачыкланган чикләре юк.

IV БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халық өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның шәһәр төзелеше регламенты составында халық өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Түбән Ослан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә ачыкланмаган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтмәгән.